

Wydarzenia humanistyczne 1000-lecia

Wydarzenia, które zmieniły świat

1050-1200 Scholastyczne przebudzenie. Odrodzenie się analitycznego podejścia do świata.
Utworzenie pierwszych europejskich uniwersytetów.

1117 Pierwsze odnotowane użycie kompasu w nawigacji, Chiny.

1126-1198 Averroes wprowadza sceptyczne studia nad islamem.

1176 Opublikowanie „Przewodnika dla zakłopotanych” Maimonidesa. Pierwsza świecka, demitologizująca praca w tradycji żydowskiej.

1215 Podpisanie Magna Carta. Początek stopniowego oddawania władzy przez autokratów.

1298 Marco Polo podróżuje do Chin.

1434 Pierwszy świecki mecenas sztuki.

1450 Jan Gutenberg wymyśla ruchomą maszynę drukarską. Biblia pierwszą książką drukowaną na masową skalę.

1450-1550 Renesans.

późny XV w. Wielkie odkrycia geograficzne.

1509 Opublikowanie „Pochwały głupoty” Erazma z Rotterdamu. Pionierska krytyka teologii i klerykalizmu.

1513 Opublikowanie „Księcia” Machiavelliego. Bezwzględna rozprawa z arystokracją zakładająca ocenę władzy po efektach jej rządów, a nie według dyktatów religijnych

1517 Tezy Marcina Lutra. Początek Reformacji.

1543 Opublikowanie dzieła Kopernika „O obrotach sfer niebieskich”.

połowa XVI w. Prace Montaigne'a Jego prace obejmowały opis, a także moralne stanowisko, wszystkich aspektów życia.

1555 Pokój w Augsburgu. Koniec wojen religijnych w Niemczech i początek pluralizmu religijnego.

1579 Podpisanie unii utrechckiej. Uniezależnienie się Holandii od Hiszpanii. Niderlandy stają się państwem tolerancyjnym dla różnych wyznań.

1598 Podpisanie edyktu nantejskiego. Przyznaje praw protestantom w katolickiej Francji.

późny wiek XVI Prace Shakespeare'a i Christophera Marlowe'a.

1600-1700 Rewolucja Naukowa. Galileusz, Newton, Kepler objaśniają znaczenie empirii w wyjaśnianiu procesów zachodzących we wszechświecie.

1648 Podpisanie traktatu westfalskiego. Zakończenie wojny trzydziestoletniej i zaprowadzenie pokoju w Europie między katolikami a protestantami.

1651 Opublikowanie „Lewiatana” Hobbesa. Prezentacja stanowiska, że źródłem władzy nie jest zgoda Boga, a przyzwolenie ludzi.

1658 Ustawa banicyjna i wypędzenie Braci Polskich z Polski. Emigracja socynian do Holandii, Anglii i Stanów Zjednoczonych, którzy w latach następnych. wywarli wpływ na unitarianizm i transcendentalizm.

1694-1798 Literackie i filozoficzne prace Voltaire'a. Doskonały eseista, dramaturg, filozof. Jego prace potępiały chrześcijaństwo jako religię barbarzyńską i pozbawioną logiki.

1689 Ratyfikowanie Brytyjskiego Aktu o Tolerancji. Stworzenie podwalin pod wolność religijną w Anglii.

1689 Opublikowanie „Listów o tolerancji” Locke'a. Pionierskie spojrzenie na wiarę jako osobistą sprawę każdego człowieka.

1696 Opublikowanie „Chrześcijaństwa nietajemniczego” Johna Tolanda. Atak na centralne tezy chrześcijaństwa.

1713 Opublikowanie „Dysput o wolnomyślicielstwie” Anthonego Collinsa.

1751 Opublikowanie pierwszego tomu francuskiej „Encyklopedii”. Redaktorami byli m.in. Diderot i d'Alembert. Encyklopedia była przeglądem dotychczasowych dokonań ludzkości.

połowa XVIII w. Aktywność francuskich filozofów. Montesquieu, Voltaire, Diderot, Rousseau, d'Alembert, d'Holbach, Condorcet i inni popularyzowali idee oświecenia: rozum, empiryzm, humanizm w sztuce, nauce i polityce.

1776 Narodziny ekonomii. Praca Adama Smitha dotycząca wzrostu gospodarczego.

1776 Podpisanie Deklaracji Niepodległości Stanów Zjednoczonych. Oparta na ideach oświeceniowych i filozofii politycznej Locke'a, promuje wpływ jednostki na rządy.

1776-1778 Opublikowanie „Upadku” Edwarda Gibbona. Powstanie poglądu o społecznie destrukcyjnej roli religii w kontekście upadku Rzymu.

1779 Opublikowanie „Dialogów dotyczących religii naturalnej” Hume'a. Ostra polemika ze zwolennikami wiary w cuda i nadnaturalność religii.

1786 Zapisanie w kodeksach prawnych Stanów Zjednoczonych (w Wirginii jako jednym z pierwszych stanów) wolności religijnej. Utwór napisany przez Jeffersona, Madisona i George'a Masona; ustanawia wolność religijną zapisaną trzy lata później w tzw. Bill of Rights.

1789 Rewolucja Francuska.

1789 Powstanie Konstytucji Stanów Zjednoczonych. Pierwsza nowoczesna ustawa zasadnicza w dziejach świata.

1791 Ratyfikacja amerykańskiej ustawy Bill of Rights. Ustawa zakłada prawa człowieka do wolności jako fundament amerykańskiej demokracji.

1792 Opublikowanie „Windykacji praw kobiet” Mary Wollstonecraft. Dzieło dotyczące praw kobiet. Stało się inspiracją dla dziewiętnastowiecznych sufrażystek.

1794 Publikacja „Wieku rozumu” Thomas Paine'a. Deistyczna krytyka doktryny chrześcijańskiej, która odwiodła więcej osób od chrześcijaństwa niż zachęciła do niego Biblia.

Późny XVIII w. Obrona utylitaryzmu przez Jeremy'ego Benthama i J.S. Milla (połowa XIX w.). Opinia mówiąca, że moralne zasady powinny być oceniane poprzez skutki, do których prowadzą, a nie według religijnych norm.

1798 Malthus wprowadza nowoczesne pojęcie przeludnienia.

1799 Odnalezienie kamienia Rosetta. Tłumaczenie egipskich hieroglifów udowadniających tezę o staroegipskich korzeniach wierzeń chrześcijańskich.

Pocz. XIX w. Narodziny biblijnego „wyższego krytycyzmu”. Zakładał on, że Biblię należy traktować jak każdy inny starożytny tekst. Analiza Biblii zaprzeczyła podstawom chrześcijaństwa.

1807 Zniesienie niewolnictwa w Wielkiej Brytanii.

1811 Zaatakowanie angielskiego pisarza Percy'ego Bysshe'a Shelley'a za ateizm.

1818-1851 Potępienie religii przez Schopenhauera.

1841 Ludwig Feuerbach publikuje „Istotę chrześcijaństwa”. Praca ta sportretowała chrześcijaństwo jako niehumanitarne i doszukiwała się jego podwalin w psychice człowieka, a nie w nadnaturalnej ingerencji nieokreślonych bytów.

1848 Wiosna Ludów.

1841-1865 Abolicjonizm Fredericka Douglassa. Były niewolnik stał się najzagorzalszym przeciwnikiem niewolnictwa.

1848 Konwencja praw kobiet w Seneca Falls.

1859 Opublikowanie „O pochodzeniu gatunków” Charlesa Darwina.

1859 Edward Fitzgerald odkrywa i tłumaczy Rubaiyat Omara Khayyama. Popularyzacja postawy pochodzenia pozachrześcijańskiego pochwalającej życie ziemskie.

1859 Opublikowanie traktatu „O wolności” J. S. Milla. Obrona wolności jednostki.

Późny XIX w. Powstanie publicznego szkolnictwa. Zlikwidowanie kościelnego monopolu na szkoły.

1863 Zniesienie niewolnictwa w Stanach Zjednoczonych.

1872-1899 Prace Roberta Ingersolla. Krytyka religii.

1867-1894 Opublikowanie „Kapitału” Marksa. Propozycja świeckiego modelu historii, ekonomii i religii.

1883 Opublikowanie „Tako rzecze Zaratustra” Nietschego. Prezentacja idei śmierci Boga.

1895 Opublikowanie „Biblii kobiet” Elizabeth Cady Stanton. Opis dyskryminacji kobiet przez chrześcijaństwo.

1899 Założenie Rationalist Press Association — jednego z największych humanistycznych wydawnictw na świecie.

Pocz. XX w. Powstanie ruchu sufrażystek.

1900-1930 Rozwinięcie teorii kwantowej.

1903 Opublikowanie „Duszy czarnego ludu” DuBoisa. Położenie nacisku na edukację i rozwój kultury Murzynów amerykańskich.

1905, 1916 Opublikowanie teorii Einsteina.
1914 Wybuch I wojny światowej.
1916 Margaret Sanger otwiera pierwszą klinikę kontroli narodzin. Pionierski pomysł zakładający, że wielkość rodziny zależy od kobiety, a nie od wskazań religijnych.
1917 Rewolucja Październikowa. Obalenie caratu w Rosji i utworzenie pierwszego państwa socjalistycznego — ZSRR.
1918 Zakończenie I wojny światowej. Traktat wersalski tworzy nowy układ sił w Europie.
1920 Renesans w Harlemie. Pierwsi murzyńscy artyści uznani zostali przez krytyków za równorzędnych białym.
Lata 20. Spekulacje Freuda na temat psychologii wierzeń religijnych.
1923 Kemal Atatürk ogłasza Turcję państwem świeckim.
1925 Tzw. „Małpi proces”. Proces sądowy nauczyciela uczącego teorii ewolucji Darwina.
1925 Opublikowanie „Doświadczenia i natury” i „Rekonstrukcji w filozofii” Deweya (1948). Prezentacja naturalistycznej koncepcji nauki i sztuki.
1927 Opublikowanie „Dlaczego nie jestem chrześcijaninem” Bertranda Russella. Dzieło, które wywarło największy, obok Biblii i „Wieków rozumu” Paine'a, wpływ na współczesne ruchy antychrześcijańskie i humanistyczne.
Lata 30. Rozwój pozytywizmu logicznego. Przedstawienie wyższości empiryki nad metafizyką i opinii, że religia jest z założenia pozbawiona znaczenia i treści.
1933 Podpisanie I Manifestu Humanistycznego.
1945 Zakończenie II wojny światowej. Układy jałtańskie zmieniają oblicze Europy. Państwa Europy środkowej dostają się w zasięg wpływów ZSRR.
1945 Powstanie Organizacji Narodów Zjednoczonych.
1946 Wynalezienie komputera — ENIAC.
1948 Podpisanie Deklaracji Praw Człowieka Narodów Zjednoczonych.
1949 Opublikowanie „Drugiej płci” Simone'a de Beauvoir. Kolejna feministyczna książka, która wywarła duży wpływ na prace Millett, Friedan, Steinem i innych.
Lata 50. Stworzenie doktryny ateistycznego egzystencjalizmu przez Jean Paula Sartre'a i jego zwolenników. Doktryna zakładała, że człowiek powinien opierać się na swoich siłach i możliwościach, a nie na Bogu, czy czynnikach społecznych.
1952 Założenie Międzynarodowej Unii Humanistycznej i Etycznej (IHEU).
1953 Odkrycie DNA (model). Pierwsze próby rozszyfrowania kodu genetycznego człowieka
1953 Wyprodukowanie aminokwasów w próbowce.
Poł. lat 50. Powstanie ruchu na rzecz praw obywatela.
1957 Rozpoczęcie podboju kosmosu. Radziecki sputnik pierwszym stworzonym przez człowieka obiektem w kosmosie.

Lata 60. Powstanie ruchu na rzecz ochrony przyrody.

Lata 60. Powstanie ruchu na rzecz zrównania praw kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach życia.

1971 Decyzja Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych w sprawie Lemon przeciw Kurtzmanowi. Ostatecznie potwierdza rozdział kościołów od państwa i ustanawia ich wzajemne relacje.

1973 Decyzja Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych w sprawie Roe przeciw Wade'owi. Legalizacja i dopuszczalność aborcji w pierwszym i drugim trymestrze ciąży.

1973 Pojawienie się inżynierii genetycznej jako samodzielnej dziedziny nauki.

1973 Podpisanie II Manifestu Humanistycznego.

Poł. lat 70. Powstanie ruchu na rzecz praw dla homoseksualistów.

Lata 70. Powstanie ruchu na rzecz praw zwierząt.

1978 Pierwsze dziecko z próbowki, Anglia.

Lata 80. Powstanie ruchu na rzecz rozbrojenie atomowego.

1980 Podpisanie Deklaracji Humanistycznej.

1980 Założenie „Free Inquiry”, największego czasopisma humanistycznego na świecie.

1980 Założenie Rady na rzecz Humanizmu, największej organizacji humanistycznej w Stanach Zjednoczonych.

1986 Opublikowanie pierwszego tomu „Kryminalnej historii chrześcijaństwa” Karlheinz Deschnera — dziesięciotomowego dzieła traktującego krytycznie o historii chrześcijaństwa, obejmującego historię od jego narodzin po współczesność.

1993, 2001 Legalizacja eutanazji w Holandii.

1999 Podpisanie Manifestu Humanistycznego 2000.

(Publikacja: 31-07-2002 Ostatnia zmiana: 20-02-2004)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,1582) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,1582>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz
Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.
Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl